

Odpowiedzialność zarządcy drogi za szkody pojazdu

Odpowiedzialność zarządcy drogi za szkody powstałe w wyniku użytkowania dróg przez pojazdy to ważny temat, który dotyczy zarówno kierowców, jak i instytucji odpowiedzialnych za infrastrukturę drogową.

1. **Kim jest zarządca drogi?** Zgodnie z art. 19 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych zarządcami dróg są dla dróg:
  1. krajowych – Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad,
  2. wojewódzkich – zarząd województwa,
  3. powiatowych – zarząd powiatu,
  4. gminnych – wójt/burmistrz/prezydent.

Należy podkreślić, iż można spotkać w Polsce prywatne autostrady, których zarządcą będzie firma spoza sfery publicznej. Są również drogi, których zarządcą jest spółdzielnia mieszkaniowa, czy po prostu osoba fizyczna. W momencie pojawienia się wątpliwości, kto jest zarządcą danej drogi można uzyskać taką informację w Urzędzie Gminy odpowiednim dla miejsca zdarzenia, ewentualnie od wezwanej na miejsce zdarzenia policji.

2. **Podstawa prawna odpowiedzialności.** Zgodnie z polskim prawem zarządca drogi (np. gmina, powiat, województwo) jest zobowiązany do utrzymania dróg w stanie odpowiednim do ich użytkowania. Zgodnie z art. 20 ustawy o drogach publicznych – zarządca odpowiedzialny jest za monitorowanie stanu zarządzanych dróg, wykonywanie robót konserwacyjnych, porządkowych i zmierzających do zwiększenia bezpieczeństwa i wygody ruchu, prawidłowe oznakowanie i zabezpieczenie uszkodzeń jezdni, okresowa kontrola stanu dróg, odśnieżanie i zwalczanie śliskości w okresie zimowym.

Zarządca drogi ponosi odpowiedzialność na szkodę w pojeździe na podstawie art. 415 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny: „kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia”.

W celu ustalenia odpowiedzialności, konieczne jest łączne spełnienie trzech przesłanek:

- zdarzenie, z którym system prawny wiąże odpowiedzialność,
- szkoda,
- związek przyczynowy między wymienionym zdarzeniem, a szkodą.

3. **Przykłady sytuacji.** Typowe sytuacje, w których kierowcy mogą dochodzić roszczeń od zarządcy drogi, to:

- **uszkodzenie opon** – wjechanie w dużą dziurę lub wyboje,
- **złamanie zawieszenia** – spowodowane nierównościami nawierzchni,
- **wypadki** – na skutek braku odpowiedniego oznakowania lub niewłaściwej organizacji ruchu

4. **Proces dochodzenia roszczeń.** Aby skutecznie dochodzić roszczeń, poszkodowany powinien:

1. **dokumentacja** – zebrać dowody w postaci zdjęć, świadków zdarzenia oraz dokumentacji medycznej, jeśli doszło do szkody osobowej,
2. **zgłoszenie szkody** – złożyć formalne zgłoszenie do odpowiedniego zarządcy drogi, często w formie pisemnej,
3. **oczekiwanie na odpowiedź** – zarządca drogi ma określony czas na rozpatrzenie roszczenia,
4. **ewentualna droga sądowa** – w przypadku odmowy wypłaty odszkodowania można rozważyć złożenie pozwu do sądu.

5. Przepisy prawne dotyczące opon i felg. Częstym problemem jest uszkodzenie opony i felgi pojazdu oraz konieczność wymiany jednocześnie drugiej opony na jednej osi. Zakup drugiej opony wynika bezpośrednio z obowiązku dostosowania pojazdu do obowiązujących przepisów prawa. Zgodnie z § 11 ust. 7 pkt 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 31 grudnia 2002 roku w sprawie warunków technicznych pojazdów oraz ich niezbędnego wyposażenia, pojazd nie może być wyposażony w opony różnej konstrukcji, w tym o różnej rzeźbie bieżnika, na kołach jednej osi. Oznacza to, że opony na jednej osi muszą być identyczne pod względem marki, rozmiaru oraz stopnia zużycia. Sąd Okręgowy w Łodzi oraz Sąd Rejonowy w Gdyni potwierdziły, że w przypadku uszkodzenia jednej opony lub felgi istnieje konieczność wymiany obu elementów na jednej osi. Sąd Rejonowy w Gdyni, w wyroku z dnia 15 listopada 2019 roku, sygn. akt I C 679/19, wskazał, że „z ostrożności felgi na jednej osi pojazdu powinny być identyczne – tak samo jak ogumienie”.

6. Przedawnienie roszczenia. Aby ubiegać się o odszkodowanie od zarządcy drogi za szkodę powstałą w pojeździe należy mieć świadomość, iż odpowiedzialność zarządcy drogi wynosi 3 lata, o czym stanowi art. 442¹ § 1 k.c.: „roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się albo przy zachowaniu należytej staranności mógł się dowiedzieć o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże termin ten nie może być dłuższy niż dziesięć lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę”.

7. Wysokość odszkodowania. Sąd Najwyższy wielokrotnie podkreślał, że roszczenie o odszkodowanie w ramach ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu kosztów przywrócenia uszkodzonego pojazdu do stanu sprzed zdarzenia jest niezależne od tego, czy naprawa została już wykonana. Wysokość odszkodowania powinna zostać ustalona w oparciu o przewidywane koszty naprawy (kosztorysu) i według cen z daty ich ustalania.

8. Działania proaktywne. Zarządcy powinni podejmować działania proaktywne, takie jak:

- **inspekcje dróg** – regularne sprawdzanie stanu nawierzchni, oznakowania i infrastruktury,
- **wydawanie informacji** – informowanie kierowców o planowanych pracach remontowych czy zmianach w organizacji ruchu,
- **edukacja** – organizowanie kampanii informacyjnych mających na celu zwiększenie świadomości na temat bezpieczeństwa drogowego

9. Przyszłość zarządzania infrastrukturą drogową. Zarządzanie drogami w XXI wieku staje się coraz bardziej złożone, co związane jest z rosnącym ruchem drogowym, zmieniającymi się warunkami klimatycznymi oraz nowymi technologiami. Wzrost popularności technologii smart city stwarza możliwości dla zarządców dróg. Inteligentne systemy monitorowania, czujniki ruchu, a także aplikacje mobilne mogą znacząco ułatwić identyfikację problemów na drogach w czasie rzeczywistym. Takie rozwiązania mogą:

- **szybciej wykrywać uszkodzenia** – automatyczne raporty o stanie nawierzchni mogą pomóc w szybszym reagowaniu na problemy,
- **informować kierowców** – aplikacje mogą dostarczać informacji o warunkach na drodze, co pozwoli uniknąć niebezpiecznych sytuacji,
- **ułatwiać planowanie remontów** – analiza danych o ruchu drogowym i stanie nawierzchni może pomóc w optymalizacji działań remontowych.

10. Podsumowanie

Odpowiedzialność zarządcy drogi za szkody pojazdu jest ważnym aspektem ochrony praw kierowców. Użytkownicy dróg powinni być świadomi swoich praw oraz możliwości dochodzenia odszkodowań w przypadku wystąpienia szkód. Kluczowe jest jednak zebranie odpowiednich dowodów oraz zrozumienie zasadności roszczeń w kontekście obowiązków zarządcy drogi. Współpraca między kierowcami a instytucjami zarządzającymi infrastrukturą drogową jest niezbędna dla poprawy bezpieczeństwa na drogach.